

פער דיגיטלי Digital Divide

- מהי אוריינות דיגיטלית
- מה הוא פער דיגיטלי
- הגורמים לפער הדיגיטלי
- היכן מתקיים פער דיגיטלי
- ההשלכות של הפער הדיגיטלי
- דוגמאות לפעולות הננקטות בישראל

פער דיגיטלי

ניתוח ואיתור מידע

שם המורה: קרן יפה
עורכת: רוגית נחמיה

סרטון - פרופ' שהחליט לצמצם את הפער הדיגיטלי בארץ מוצאו הודו.

<https://youtu.be/HE5GX3U3BYQ>

אוריינות דיגיטלית

מהי אוריינות? סך הכלים הנדרשים לניתוח והבנה של טקסטים. עד תחילת המאה ה-20 האוריינות הייתה רק ידיעת קרוא וכתוב וגם זה היה מנת חלקם של אוכלוסיות מסוימות בחברה. לא כולם ידעו קרוא וכתוב. האוריינות לא הייתה נגישה לכולם.

אוריינות דיגיטלית - היכולת לעשות את תהליכי החשיבה בעזרת שימוש במחשבים ותוכנות.

במסגרת אוריינות מבצעים תהליכי חשיבה, השכל שלנו תופס כל מיני דברים שקורים בעולם. החברה והתרבות שלנו מעוצבים ע"י האוריינות הדיגיטלית, תהליכי למידה משתנים ומתחדשים כל הזמן בעקבות אוריינות דיגיטלית וכך גם הטכנולוגיה.

פער דיגיטלי

שתי התמונות הבאות הן תמצית הפער הדיגיטלי:

בתמונה מצד ימין אנחנו רואים שכונה ללא כביש סלול, בתים פשוטים, לבוש פשוט של הילדים, אבל הם משחקים במחשב.

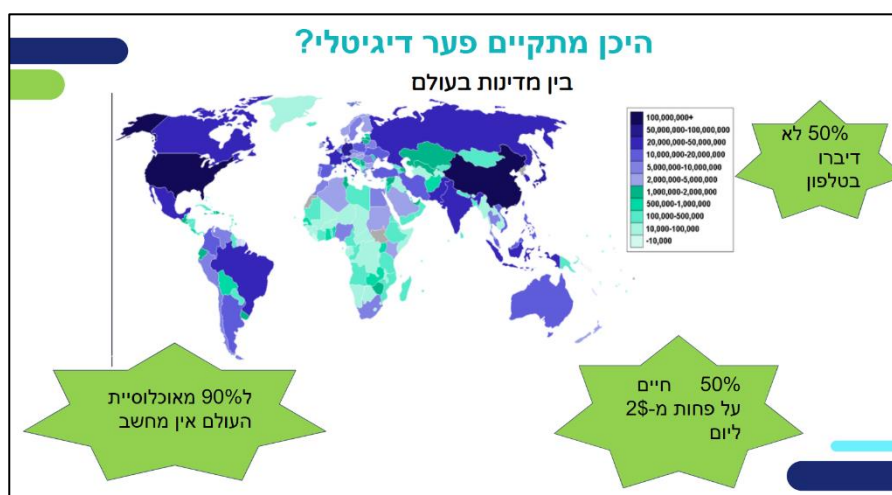
בתמונה מצד שמאל אנחנו רואים אנשים שנמצאים בפגישה/ישיבה ולכולם לפחות מחשב אחד, לבושים באופן מודרני, שולחן שמותאם לגובה שלהם, רצפה מתועשת.

פער דיגיטלי - אי שוויון כלכלי וחברתי בין קבוצות של בני אדם בנגישות ובשימוש בטכנולוגיה דיגיטלית. אי השוויון בא לידי ביטוי בכך שלקבוצות מסוימות יש נגישות לטכנולוגיה בין אם ברמת התשתית או בכך שיש להם את המכשיר ביד. יש הבדלים בין מקום למקום בנגישות ובשימוש בטכנולוגיה דיגיטלית בעולם כולו.

הגורמים לפער הדיגיטלי

- **נגישות למידע** - יש מדינות, ובתוך המדינות יש אזורים, שבהם חפרו תשתית לאינטרנט. יש נגישות פיזית. הכבלים עצמם מונחים ונמצאים.
- **ניצול המידע** - השאלה איך מנצלים את המידע, מה עושים עם זה? יש נגישות, עכשיו השאלה כמה מנצלים אותה. יש מקומות בעולם שבהם מבצעים תהליך של ניצול מידע ויש מקומות שלא.
- **פתיחות לקבל מידע** - יש מדינות בעולם שבהן האינטרנט מוגבל. אין פתיחות לקבל את המידע הזה, אין פתיחות לספרים מסוימים.

היכן הפער הדיגיטלי מתקיים?

הפער הדיגיטלי מתקיים בין מדינות בעולם - ככל שהצבע כחול יותר, כך יש נגישות גדולה יותר לאינטרנט ולמידע. ככל שהצבע ירוק יותר או כחול בהיר יש פחות נגישות לאינטרנט ומידע. המדינות שבהן יש נגישות גבוהה למידע הן: מזרח אסיה, אוסטרליה, מרכז אירופה, ארה"ב וצפון אמריקה. המקומות שבהם הנגישות לאינטרנט ומידע היא הכי פחותה הם מדינות אפריקה.

בכלל אוכלוסיית העולם - 50% לא דיברו בטלפון קווי בכלל.
50% חיים על פחות משני דולר ליום (אין להם אפשרות לקנות מחשב)
ל-90 אחוזים מאוכלוסיית העולם אין מחשב, כאשר גם הטלפון הנייד נחשב מחשב מכיוון שהוא מאפשר נגישות למידע.

הפער הדיגיטלי בתוך המדינות עצמן

- **פערים בין מרכז לפריפריה** - בין הערים הגדולות והמרכזיות לבין ערי הספר במקומות הנידחים שם האינטרנט איטי או לא פועל.
- **פערים בין משכילים ופחות משכילים** - ככל שרמת ההשכלה של האדם גבוהה יותר והוא יותר מודע למה שאפשר לעשות עם האינטרנט, כך מצמצמים את הפערים הדיגיטליים.
- **פערים בין מבוגרים וצעירים** - למבוגרים לעיתים יש פוביה/ פחד מחדשנות, מפתיחות למידע. מבוגרים בדרך כלל לא רוצים שידעו מה הם חיפשו והם מעדיפים פרטיות. מהגר דיגיטלי לעומת יליד דיגיטלי. ליליד הדיגיטלי הפער הרבה פחות גדול מאשר למהגר.
- **פערים בין תרבויות שונות** - ככל שהתרבות דתית יותר וסגורה יותר, כך הפערים גדלים. יש הבדל בין דתיים יותר לדתיים פחות.
- **פערים בין עניים ועשירים** - יכולת כספית לרכוש את הטכנולוגיה הדיגיטלית.

השלכות של הפער הדיגיטלי / למה גורם הפער הדיגיטלי?

הפער הדיגיטלי הוא נתון עובדה קיימת. איך זה משפיע על החיים שלנו?

- **חינוך** - במקומות שבהם יש פערים גדולים והגישות הדיגיטליות נמוכה, רמת החינוך היא אחרת מאשר במקומות בהם אפשר ללמוד עם מחשב.
- **כלכלה** - ככל שיש יותר גישות, כך סחורות וכסף עוברים יותר מהר מיד ליד. בעבר היינו צריכים לקום, לצאת מהבית כדי להעביר כסף מיד ליד (למשל - להגיע לבנק עצמו, להגיע לחנות...) ככול שהפער הדיגיטלי מצטמצם, זה מאפשר לאנשים לעשות עסקאות בקלות רבה יותר.
- **גישות לשירותי בריאות** - גישות דיגיטליות מאפשרות סיסמה לקופת חולים, לבתי החולים, שירותיפ של שאלה לרופא מבלי להגיע למרפאה, שיחת וידאו עם רופא. כשאין שירותים דיגיטליים זה לא אפשרי.
- **פערים חברתיים** - מעמד חברתי נקבע ונמדד לפי רמת הטלפון, כמה מחשבים יש...
- **פערים בין המינים** - בחברות מסורתיות מאוד, הפערים בין נשים לגברים באים לידי ביטוי בזמינות דיגיטלית.

החיים בלי אינטרנט

כיצד יראו החיים בלי אינטרנט? הרבה דברים יהיו שונים... בייחוד בתקופה של סגר..

- **טופס חתימה** - היום ניתן לחתום על דברים באינטרנט באמצעות חתימה דיגיטלית
- **אוניברסיטה** - אם אין אינטרנט אז זה בעייתי ללמוד.
- **אומנות** - בתקופת סגר המוזיאונים סגורים למבקרים. אולם, מי שכן רוצה לצרוך אומנות האינטרנט מאפשר לו את זה.
- **חופשות** - האינטרנט מאפשר חופשות זולות, יש גישות לחיפוש, השוואת מחירים, אין צורך בסוכנות נסיעות..
- **אינטרנט בפלאפונים**
- **אפליקציות שונות**
- **מנוע חיפוש כמו גוגל**
- **רשתות חברתיות כמו פייסבוק אינסטגרם ועוד**

איך לצמצם את הפער הדיגיטלי?

האם צריך לבצע משהו בצורה אקטיבית או לתת לחברה לבצע את זה בעצמה?
התשובה: כן. אכן צריך לעשות צעדים בכדי לצמצם את הפער הדיגיטלי כמו:

- מחשב לכל ילד
- פריסת תשתיות אינטרנט
- הכשרת עובדים בכל המגזרים והגילאים לעבודה עם האינטרנט: מנהלים, רופאים, מורים.. כולם.
- קוד פתוח - לאפשר נגישות למידע לכל דבר שרוצים לדעת.

מה קורה בישראל?

- מיזם- התכנית הדיגיטלית הלאומית של ממשלת ישראל.
- המרכז החרדי להכשרה מקצועית
- מיזמים לצמצום הפערים בין החברה הערבית והיהודית בישראל
- משרד העבודה מבצע פרויקטים
- עמותת תפוח שכל מטרתה לקרב בין אוכלוסיות ולצמצם פערים דיגיטליים בחברה.

תרגול

נהוג לחלק את האחריות לצמצום הפער הדיגיטלי בין המדינה ובין המגזר הפרטי ובפרט חברות התקשורת הגדולות דוגמת אפל, גוגל ופייסבוק.

1. פרטו בטבלה הבאה 3 צעדים, שתמליצו לנקוט, על מנת לצמצם את הפער הדיגיטלי.

המגזר הפרטי	הממשלה	
		1
		2
		3

2. בחרו את אחד מהצעדים לעיל, וציינו בפירוט דרכים לביצועו בפועל.